

ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ПДАТУ

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ «АГРООСВІТА»

ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ
ІТННІ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛНАУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державна установа «Науково-методичний центр
інформаційно-аналітичного забезпечення
вищих навчальних закладів «Агроосвіта»

Хмельницька обласна державна адміністрація
Подільський державний аграрно-технічний університет
Інженерно-технічний навчально-науковий інститут
Навчально-науковий інститут ветеринарної медицини
Навчально-науковий інститут бізнесу

Львівський національний аграрний університет
Кам'янець-Подільська громадська організація
«Українська асоціація аграрних інженерів»

Збірник наукових праць
Collection of scientific papers

АГРАРНА ОСВІТА

AGRICULTURAL EDUCATION

Випуск 1 / Issue 1

2015

Кам'янець-Подільський

Самопідготовка студентів по фізической культурі**Глуценко А.Д.**

Статья посвящена рассмотрению особенностей самоподготовки студентов по физической культуре. Автор обосновывает необходимость и задачи самостоятельных регулярных занятий физическими упражнениями. Акцентирует внимание на проблеме определения оптимального физической нагрузки для студентов с учетом имеющихся возможностей.

Individual Students of Physical Culture**Gluschenko O. D.**

The article examines the characteristics of self-study students with physical training. The author justifies the need for and objectives of regular independent exercise. Emphasizes the problem of determining the optimal physical activity for students in accordance with available opportunities.

ДК 378.147**раєвська О. Д.**, аспірант ВНАУ,**айко Д. А.**, канд. фіз.-мат. наук, доцент ВНАУ**раєвський В. О.**, канд. тех. наук, доцент ВНТУ

інницький національний аграрний університет,

інницький національний технічний університет

**ПЕРЕБІГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ
З ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ-АГРАРІЇВ**

У даній статті розкривається сутність методики діагностування рівня сформованості комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв, зазначені шляхи забезпечення однозначності та об'єктивності експериментальних даних, наводяться результати констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту з формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв.

Ключові слова: комунікативна компетентність, менеджери-аграрії, мотиваційно-ціннісна компонента, когнітивно-стратегічна компонента, діяльнісно-корегуюча компонента, критерій Вілкоксона.

Формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв є одним із стратегічних завдань сучасної вітчизняної професійної освіти. Україна потребує професійних менеджерів-аграріїв, які вільно орієнтуються та ефективно діють в глобальному інформаційному суспільстві. Нами була розроблена та експериментально перевірена методика формування даної компетентності в умовах ВНЗ. Звернемося до деяких особливостей перебігу та результатів педагогічного експерименту з формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв.

Педагогічного експеримент з формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв базувався на використанні авторської методики діагностування рівня сформованості складових даної компетентності та на забезпеченні однозначності та об'єктивності експериментальних даних.

Педагогічний експеримент традиційно передбачає підтвердження або спростування певної дидактичної системи, що базується на педагогічних умовах, моделі та методиці формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв.

Вивчаючи комунікативну компетентність майбутніх менеджерів-аграріїв ми визначали її структуру: мотиваційно-ціннісна, когнітивно-стратегічна та діяльнісно-корегуюча компоненти, а також їх рівні: високий, середній та низький.

Для проведення діагностики рівня сформованості комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв студентів було поділено на експериментальні групи та контрольні групи. Метою даного діагностичного дослідження комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв було визначення фактичного рівня сформованості компонент даної компетентності: мотиваційно-ціннісної, когнітивно-стратегічної та діяльнісно-корегуючої.

Для досягнення зазначеної мети нами було розроблено авторську методику діагностування рівня сформованості складових комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв, що включала наступні компоненти:

- діагностування мотиваційно-ціннісної складової, що передбачало використання: 1) тесту на визначення рівня мотивації до ефективної комунікації, як загальнолюдської цінності; 2) тесту на визначення рівня мотивації до ефективної професійної комунікації, як професійної цінності; 3) тесту на визначення рівня мотивації до ефективної професійної іншомовної комунікації та визнання іншомовної комунікації загальнолюдською та професійною цінністю; 4) тесту на визначення рівня мотивації, як здатності мотивувати інших до ефективної професійної та загальнолюдської комунікації; 5) анкети визначення рівня мотиваційно-ціннісної компоненти комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв;
- діагностування когнітивно-стратегічної складової, яке включало комплексний тест на визначення рівня когнітивно-стратегічної компоненти комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв;
- діагностування діяльнісно-корегуючої складової, що являє собою експертну оцінку рівня діяльнісно-корегуючої складової комунікативної компетентності [2].

З метою діагностування мотиваційно-ціннісної складової, ми визначали рівень сформованості мотиваційно-ціннісної складової комунікативної компетентності на кожному етапі формування мотивації майбутніх менеджерів-аграріїв до комунікативної діяльності. Тобто, на етапі формування мотивації до ефективної комунікації, як загальнолюдської цінності, і на етапі формування мотивації до ефективної професійної комунікації, як професійної цінності, і на етапі формування мотивації до ефективної професійної іншомовної комунікації, як загальнолюдської та професійної цінності, і на етапі формування мотивації, як здатності мотивувати інших до ефективної професійної та загальнолюдської комунікації. Крім того, ми окремо досліджували рівень мотиваційно-ціннісної компоненти комунікативної компетентності за анкетною загальною характеру. Діагностування діяльнісно-корегуючої складової передбачало експертну оцінку усіх аспектів комунікативної діяльності даних фахівців.

У межах діагностування мотиваційно-ціннісної складової комунікативної компетентності даних фахівців, майбутнім менеджерам-аграріям пропонувалося обрати одну із трьох відповідей на 50 запитань чотирьох тестів та розгорнуто відповісти на 15 запитань анкети. Комплексний тест для діагностування когнітивно-стратегічної складової включав 30 завдань з перевірки знань знаково-символічного, психологічного, мовного (в тому числі іншомовного) характеру.

Таким чином, зазначений підхід діагностування мотиваційно-ціннісної складової дав нам можливість визначити загальний рівень сформованості даної складової, а також рівень сформованості на кожному з етапів.

Принциповим питанням педагогічного, як і будь якого іншого, експеримент є забезпечення однозначності та об'єктивності експериментальних даних. Одним із найбільш поширених

шляхів досягнення даної цілі є забезпечення великої вибірки та вибір експериментальних груп із дещо гіршими навчальними показниками. Ми пропонуємо також суттєво збільшити тривалість експерименту, що передбачає його повторення та перевіряти однорідність експериментальної та контрольної груп за критерієм Вілкоксона.

Зокрема, наш педагогічний експеримент по формуванню комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв нами проводився впродовж п'яти років (2009 – 2014 рр.). При цьому формувальний етап експерименту проводився двічі та охоплював 4 контрольні та 4 експериментальні групи: 2 контрольні і 2 експериментальні групи 2009–2013 років навчання та 2 контрольні і 2 експериментальні групи 2010–2014 років навчання.

Визначальним у забезпеченні достовірності результатів експерименту є перевірка однорідності експериментальних та контрольних груп, яку ми пропонуємо здійснювати за критерієм Вілкоксона [1]. Даний критерій має ряд цінних характеристик: критерій Вілкоксона перевірки гіпотези про однорідність розподілу вибірок не є параметричним, тобто в даному випадку ми не порівнюємо жодні параметри цих двох вибірок; він не прив'язаний до виду розподілу, тобто даний критерій може застосовуватися незалежно від виду розподілу кожної з вибірок. Ключова ідея даного критерію є наступною: якщо числові значення однієї з двох вибірок у об'єднаному варіаційному ряду «добре перемішуються» з числовими значеннями іншої вибірки, то сума номерів членів варіаційного ряду, які належать першій вибірці, приблизно дорівнює сумі номерів членів варіаційного ряду, які належать другій вибірці. Якщо такого «перемішування» немає, то об'єднаний варіаційний ряд може мати, наприклад, нормальний розподіл, в той час як жодна з двох вибірок не розподілена за нормальним законом.

Наприкінці педагогічного експерименту з формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв ми мали можливість співставити та порівняти результати констатувального експерименту, який проводився з метою визначення фактичного рівня комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв в 2009 році за участі студентів 4-го курсу, які досягли першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, та остаточні результати формувального експерименту, що передбачав застосування спеціально розробленої методики прицільного формування компонентів комунікативної компетентності даних фахівців.

Результати констатувального експерименту

№ з/п	Рівень	Кількість студентів, %
1.	високий	7
2.	середній	35
3.	низький	58

Рис. 1 – Рівень сформованості комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв на констатувальному етапі педагогічного експерименту

Результати формувального експерименту

№ з/п	Рівень КК	Кількість студентів, %
1.	високий	9
2.	середній	34
3.	низький	57

Рис. 1 – Рівень сформованості комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв на формувальному етапі педагогічного експерименту в контрольній групі

№з/п	Рівень КК	Кількість студентів, %
1.	високий	16
2.	середній	53
3.	низький	31

Рис. 1 – Рівень сформованості комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв на формувальному етапі педагогічного експерименту в експериментальній групі

Результати констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту переконливо свідчать про ефективність розробленої методики формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв та доцільність її подальшого використання в навчальному процесі ВНЗ. Достовірність експериментальних даних отриманих в процесі перевірки однорідності експериментальних та контрольних груп за критерієм Вілкоксона та детальна, системна оцінка усіх компонент комунікативної компетентності за авторською методикою дають підстави стверджувати про обґрунтованість результатів даного педагогічного експерименту.

Список літератури

1. Гмурман В. Е. Теория вероятностей и математическая статистика: учебное пособие для вузов. – М.: Высшая школа, 2003. – 479с.
2. Краєвська О. Д. Методика формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв: особливості експериментальної перевірки. – Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка – Вип. 8(51), 2014 року – С. 12-17.

Течение и результаты педагогического эксперимента по формированию коммуникативной компетентности будущих менеджеров-аграриев

Краевская О. Д., Найко Д. А., Краевский В. А.

Аннотация: В данной статье раскрывается сущность методики диагностирования уровня сформированности коммуникативной компетентности будущих менеджеров-аграриев, указаны пути обеспечения однозначности и объективности экспериментальных данных, приводятся результаты констатирующего и формирующего этапов педагогического эксперимента по формированию коммуникативной компетентности будущих менеджеров-аграриев.

Course and results of pedagogical experiment on future managers-agrarians' communicative competence formation

Krayevska O. D., Naiko D. A., Krayevskiy V. O.

Abstract: This paper exposes the methods of diagnosing the level of future managers-agrarians' communicative competence formation, the ways of ensuring unambiguity and objectivity experimental data are indicated, the results of ascertaining and forming stages of pedagogical experiment of future managers-agrarians' communicative competence formation are given.